

Mál nr. 265/2013
M
og V v/ kaskótryggingar A.

Skilyrði samsömunar vegna tjóns á bifreið 26. júlí 2008.

Gögn.

1. Málskot móttengið 12. ágúst 2013 ásamt gögnum.
2. Bréf V hf. dags. 13. september 2013.

Málsatvik.

M var skráður umráðamaður bifreiðarinnar A þegar hún skemmdist í umferðaróhappi þann 26. júlí 2008 og ekki er annað að sjá af gögnum málsins en að M hafi líka verið vátryggingartaki kaskótryggingar hjá V sem í gildi var á tjónsdegi. Þegar óhappið varð var M sjálfur ekki ökumaður bifreiðarinnar heldur annar maður. Tildrög óhappsins má rekja til þess að bifreið A var ekið samhliða annarri bifreið austur Hringbraut í Reykjavík, í ætluðum kappakstri, þegar þriðju bifreiðinni er ekið inn á Hringbraut frá Furumel. Við það missti ökumaður A stjórn á bifreiðinni og rakst hún á ljósastaur, girðingu og gangbrautarljós í kjölfarið og skemmdist mikið. Í dómi Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. S-51/2010 var ökumaður A dæmdur í sakamáli fyrir of hraðan akstur. Í máli nefndarinnar nr. 222/2009 er fjallað um kröfu þess ökumanns til viðurkenningar á bótaskyldu úr slysatryggingu ökumanns (og kaskótryggingu) bifreiðarinnar A. Þar var lagt til grundvallar að háttsemi beggja ökumanna sem áttu hlut að umferðaróhappinu mætti meta til stórkostlegs gáleysis í vátryggingarréttarlegum skilningi. Í dómi Hæstaréttar í máli nr. 126/2013 er einnig fjallað um anga af þessu máli, eða bótarétt eiganda hinnar bifreiðarinnar úr kaskótryggingu.

M telur að það liggi ekki fyrir með óyggjandi hætti að ökumaður A hafi sýnt stórkostlegt gáleysi með aksturslagi sínu í greint sinn. Hann hafi mögulega ekið yfir leyfilegum hámarkshraða en ekki sé sannað að það hafi haft áhrif og heldur ekki sannað að hann hafi verið í kappakstri. Því til viðbótar telur M að skilyrði samsömunar milli hans og ökumanns A séu ekki uppfyllt í skilningi a.liðar 2.mgr. 29.gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. M vitnar til athugasemda í frumvarpi til umræddra laga með 29.gr. þeirra þar sem kemur fram að eigandi ökutækis þurfi að hafa falið ökumanni varanleg umráð þess til að skilyrði samsömunar séu uppfyllt. M telur að hann hafi ekki falið ökumanninum varanleg umráð bifreiðarinnar heldur hafi ökumaður haft bifreiðina tilfallandi að láni þegar óhappið varð.

V telur í fyrsta lagi að háttsemi ökumanns hafi nú þegar verið metin sem stórkostlegt gáleysi í úrskurði vegna máls nefndarinnar nr. 222/2009. Því til viðbótar séu skilyrði samsömunar í málinu uppfyllt. V vísar til gr. 5.1. í skilmálum kaskótryggingar þar sem félagið áskilur sér rétt til þess að samsama vátryggingartaka með þeim sem með samþykki hans eru ábyrgir fyrir hinu vátryggða. V telur að ökumaður hafi uppfyllt þess skilyrði og vísar til þess að M hafi ekki reynt að sýna fram á að hann annist rekstur A eða hafi umráð bifreiðarinnar. M hafi lögheimili á Patriksfirði og bendi það til þess að hann hafi ekki haft umráð bifreiðarinnar þar gögn bendi til að hún hafi aðallega verið notuð á höfuðborgarsvæðinu fyrir tjónið. Bendir V á að bifreiðin hafi verið færð til skoðunar á því svæði í apríl 2008 og til endurskoðunar tveimur dögum fyrir tjónið. V vísar einnig til þess að móðir ökumanns bifreiðarinnar hafi greitt iðgjöld kaskótryggingarinnar á árinu 2008 og ökumaðurinn og móðirin hafi verið skráð til heimilis á höfuðborgarsvæðinu. Þessi gögn sýni að ökumaður bifreiðar A hafi á tjónsdegi haft varanleg umráð bifreiðarinnar.

Álit.

Þó efni úrskurðar í máli nefndarinnar nr. 222/2009 bendi til þess að tekin hafi verið afstaða til bótaskyldu úr kaskótryggingu bifreiðarinnar verður fallist á að M eigi skýra kröfu um að nefndin fjalli sérstaklega um kröfu hans í ljósi þess að hann var vátryggingartaki kaskótryggingarinnar en ekki ökumaður A á þeim tíma sem tjón varð. Ekki verður hins vegar litið framhjá því að nefndin

hefur í því máli tekið afstöðu til þess að háttsemi ökumanns A hefur verið metin sem stórkostlegt gáleysi í skilningi 2.mgr. 27.gr. laga um váttryggingarsamninga (eftir atvikum 1.mgr. 90.gr. sömu laga). Hér er ekki ástæða til að breyta þeirri afstöðu nefndarinnar.

Í þessu máli þarf því fyrst og fremst að taka afstöðu til þess hvort skilyrði samsömunar í skilningi a.liðar 2.mgr. 29.gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 séu uppfyllt. V hefur með fullnægjandi hætti í váttryggingarskilmálum áskilið sér rétt til samsömunar í gr. 5.1. Þar segir að félagið geti borið fyrir sig háttsemi manns sem með samþykki váttryggðs er ábyrgur fyrir hinu váttryggða en það orðalag er sambærilegt við orðalag tilgreindrar greinar í lögum um váttryggingarsamninga. Í frumvarpi til þeirra laga er orðalag greinarinnar hins vegar skýrt með þeim hætti að um nokkuð varanleg umráð þurfi að vera að ræða til að samsömun teljist heimil.

Váttryggingafélag hefur sönnunarbyrði um að skilyrði samsömunar séu uppfyllt í ljósi þess að heimild þess til að beita samsömun er undantekning frá þeirri meginreglu sem kemur fram í 1.mgr. 29.gr. laganna um að samsömun sé óheimil. Varðandi skýringu á skilyrðum samsömunar verður ekki litið framhjá þeim skýringum sem koma fram í frumvarpi til laga um váttryggingarsamninga um að a.lið 2.mgr. 29.gr. laganna verði að túlka með þeim hætti að umráð þurfi að vera afhent ökumanni með nokkuð varanlegum hætti. Hvað í því felst er ekki með öllu ljóst í íslenskum rétti en ekki hefur reynt á sambærilegt álitaefni í dómum Hæstaréttar.

Það að umráð bifreiðar séu afhent með nokkuð varanlegum hætti telst ekki uppfyllt ef ökumaður hefur einungis fengið bifreiðina lánaða til skamms tíma. Þau sönnunargögn sem liggja fyrir í þessu máli eru annars vegar fullyrðingar M um að umráð ökumannsins hafi verið tilfallandi, en til þess verður að líta að M hefur skýra hagsmuni af því að halda slíku fram í málinu. Hins vegar liggja fyrir gögn sem sýna að bifreiðin A hafi verið færð til skoðunar á höfuðborgarsvæðinu og iðgjöld greidd af móður ökumannsins sem búsett er á höfuðborgarsvæðinu á meðan M var með lögheimili utan þess svæðis. Ekki liggja fyrir upplýsingar frá ökumanninum sjálfum um samskipti hans við M eða upplýsingar um hvort M hafi verið staddur á höfuðborgarsvæðinu á þeim tíma sem bifreiðin var færð til skoðunar eða hver fór með hana í skoðun. Né heldur liggja fyrir upplýsingar um möguleg tengsl M og móður ökumannsins m.t.t. greiðslu iðgjalda. Þegar litið er til þessa verður að telja nokkurn vafa um hvort skilyrði samsömunar um varanleg umráð séu uppfyllt. Í ljósi ofangreindrar sönnunarstöðu ber váttryggingarfélagið hallann af því og telst ekki hafa sýnt fram á með nægilega skýrum hætti að skilyrði samsömunar séu uppfyllt.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr kaskótryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík 15. október 2013.

Þóra Hallgrímsdóttir hdl.

Ólafur Lúther Einarsson hdl.

Jón Magnússon hrl.